

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของระดับความสำคัญและความยากของงานที่มีต่อพฤติกรรมการคล้อยตาม

สมมติฐานในการวิจัย

1. เมื่องานมีความสำคัญมาก งานยากทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามสูงกว่างานง่าย และเมื่องานมีความสำคัญน้อย งานยากและงานง่ายไม่ทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามแตกต่างกัน
2. งานยากทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามสูงกว่างานง่าย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 100 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาจิตวิทยาทั่วไป ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2543 ผู้วิจัยทำการสุ่มนิสิตเข้าร่วมการทดลอง 4 เงื่อนไข เงื่อนไขละ 25 คน โดยในแต่ละเงื่อนไขมีจำนวนเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่เท่ากัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ประกอบการวิจัย ได้แก่

1. เรื่องสั้น จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งมีการควบคุมระดับความสำคัญและความยากของงานให้ผู้ร่วมการทดลองอ่านโดยมีการควบคุมเวลาที่ใช้ในการอ่าน เมื่ออ่านจบให้ตอบคำถามโดยให้เลือกตอบถูกหรือผิด ลักษณะของเรื่องสั้นและข้อคำถามมีรายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 เป็นเรื่องสั้นขนาดความยาว 15 บรรทัด ใช้เวลาในการอ่านโดยเฉลี่ย 1.48 นาที เนื้อหาเป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรูปของคดีฆาตกรรม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

เรื่องที่ 2 เป็นเรื่องสั้นขนาดความยาว 13 บรรทัด ใช้เวลาในการอ่านโดยเฉลี่ย 1.19 นาที เนื้อหาเป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรูปของคดีการฆ่าตัวตาย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

ข้อคำถาม มีลักษณะแบบเดียวกันทั้ง 2 เรื่อง เมื่อผู้ร่วมการทดลองอ่านเรื่องสั้นจบ ผู้วิจัยเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้ฟัง ลักษณะข้อคำถามมาจากเนื้อหาในเรื่องสั้นที่ได้อ่าน ข้อคำถามมีจำนวน 10 ข้อในแต่ละเรื่อง ให้เลือกตอบถูกหรือผิด โดยในข้อคำถามมีข้อที่เป็นข้อจัดกระทำเพื่อวัดการคล้อยตาม ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะกำกวมและเป็นข้อที่ให้กลุ่มนัดแนะตอบผิดจากความจริงได้แก่ ข้อ 4, 6, 7, และ 10 โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้ร่วมการทดลองทุกคนเป็นทั้งผู้ถูกนัดแนะและผู้ร่วมการทดลอง โดยผู้วิจัยทำการนัดแนะให้ทราบข้อคำตอบที่ผิดไปจากความเป็นจริง 3 ข้อ โดยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มทดลองรับรู้ข้อสลับกัน และอีก 1 ข้อที่เหลือเป็นข้อวัดพฤติกรรมการคล้อยตาม

2. แบบวัดการกระทำตามเงื่อนไข

เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ร่วมการทดลองตอบ หลังจากที่ได้ทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบว่าผู้ร่วมการทดลองรับรู้ระดับความสำคัญของงานและความยากของงานตรงตามเงื่อนไขที่ตั้งไว้หรือไม่ ลักษณะของแบบวัดการกระทำตามเงื่อนไขมีจำนวน 5 ข้อ เนื้อหาเป็นการถามความรู้สึกในเรื่องเกี่ยวกับ ความมั่นใจในการตอบ การเห็นความสำคัญในงานที่ได้ทำ ความยากของงานที่ได้ทำ ความพยายามในการตอบคำถาม และความตั้งใจในการตอบข้อคำถาม โดยให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินบนมาตราจำแนกความหมาย 7 ช่วง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยติดต่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่รับผิดชอบการเรียนการสอนของกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทดลอง

2. ทำการทดลองและเก็บข้อมูลพฤติกรรมกรรมการคล้ายตาม วัดการคล้ายตามเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มเป็นทั้งผู้ร่วมการทดลองและผู้ถูกนัดแนะ โดยมีข้อที่เป็นข้อ จัดกระทำ 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 6, 7, และ 10 ซึ่งเป็นข้อที่ให้กลุ่มนัดแนะตอบผิดไปจากความเป็นจริง โดยมีการนัดแนะให้ทราบคำตอบล่วงหน้า 3 ข้อ อีก 1 ข้อที่เหลือเป็นข้อวัดพฤติกรรม การคล้ายตามซึ่งสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีข้อวัดพฤติกรรมการคล้ายตามแตกต่างกันในข้อที่ไม่ได้ บอกคำตอบ เริ่มการทดลองโดยแบ่งผู้ร่วมการทดลองเข้ากลุ่มเพื่อทำการนัดแนะโดยแบ่งเข้ากลุ่ม 4 เงื่อนไข ได้แก่ กลุ่ม A, B, C และ D เมื่อเข้ากลุ่มแล้วจากนั้นแยกทั้ง 4 กลุ่มไปแต่ละห้อง เพื่อทำ การนัดแนะคำตอบของเรื่องอ่านทั้ง 2 เรื่องกับสมาชิกในกลุ่มจำนวน 3 ข้อ จากนั้นบอกผู้ร่วมการ ทดลองว่า ในคำตอบข้ออื่นๆให้ตอบตามความคิดตนเอง เมื่อทุกคนเข้าใจการทดลองดีแล้วจึงเริ่ม การทดลอง โดยแยกทำการทดลองทีละกลุ่ม นำสมาชิกในกลุ่มเงื่อนไข A, B, C และ D เข้าร่วมการ ทดลองทีละคน ให้สมาชิกลงในลักษณะเรียงแถวหน้ากระดานตามลำดับ 1-4

3. ในการทดลองให้อ่านเรื่องสั้นโดยแบ่งเป็น 2 เรื่อง ทำการทดลองทีละเรื่อง เมื่อเริ่ม การทดลองให้ทุกคนอ่านและฟังเทปคำชี้แจงการทดลอง และวิธีการทดลองให้เข้าใจ ซึ่งในคำชี้แจง มีการควบคุมระดับความสำคัญของงาน โดยแบ่งเป็นงานที่มีความสำคัญมากและสำคัญน้อย

ในงานที่มีความสำคัญมาก ผู้ร่วมการทดลองรับรู้โดยเน้นความสำคัญถึงประโยชน์ของ งานที่จะนำไปใช้ในเรื่องการตรวจสอบการให้ข้อมูลที่ถูกต้องของพยานผู้เห็นเหตุการณ์

ในงานที่มีความสำคัญน้อย ผู้ร่วมการทดลองรับรู้ว่างานที่ได้ทำเป็นการสำรวจและ เก็บข้อมูลเบื้องต้น เพื่อวัดการรับรู้ของคนส่วนใหญ่

จากนั้นแจกเรื่องสั้นให้อ่านโดยมีการกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการอ่าน ซึ่งมีการควบคุมระดับ ความยากของงาน โดยแบ่งเป็นงานยากและงานง่าย

งานยาก เรื่องที่ 1 ใช้เวลาในการอ่าน 1.30 นาที เรื่องที่ 2 ใช้เวลาในการอ่าน 1 นาที

งานง่าย เรื่องที่ 1 ใช้เวลาในการอ่าน 3 นาที เรื่องที่ 2 ใช้เวลาในการอ่าน 2 นาที

เมื่อครบกำหนดเวลาเก็บเรื่องสั้นคืน

4. ถามคำถามจากเรื่องสั้นที่ได้อ่าน จำนวน 10 ข้อ โดยแบ่งเป็นข้อจัดกระทำ 4 ข้อ ซึ่งได้บอกคำตอบ 3 ข้อ ให้ผู้ถูกนัดแนะทราบ และอีก 1 ข้อ เป็นข้อวัดพฤติกรรมการคล้ายตาม การตอบให้เลือกตอบถูกหรือผิด ให้ตอบทีละคน โดยผู้วิจัยเป็นผู้เลือกให้สมาชิกแต่ละคนตอบสลับ กัน โดยในข้อที่วัดพฤติกรรมการคล้ายตามผู้ร่วมการทดลองตอบเป็นคนสุดท้ายเสมอ เพื่อให้ทราบ คำตอบของสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม ที่ตอบอย่างเป็นเอกฉันท์ ผู้วิจัยเป็นผู้ถามคำถามทีละข้อและ บันทึกคำตอบของทุกคนลงในแบบบันทึกข้อมูล

5. เมื่อทำการทดลองในเรื่องที่ 1 เสร็จจากนั้นทำการทดลองในเรื่องที่ 2 โดยมีขั้นตอนและวิธีการเช่นเดียวกัน ทำการสลับลำดับเรื่องอ่านของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยสลับลำดับให้สมดุล (Counterbalance) เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองทั้ง 2 เรื่อง ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้ร่วมการทดลองไม่ให้บอกเกี่ยวกับการทดลองให้คนที่ยังไม่ได้ทำทราบ จากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองตอบแบบวัดการกระทำตามเงื่อนไข

การให้คะแนนพฤติกรรมการคล้อยตาม

พิจารณาจากข้อจัดกระทำ (ข้อที่ 4, 6, 7, และ 10) ซึ่งเป็นข้อที่กลุ่มนัดแนะตอบผิดไปจากความเป็นจริง ถ้าผู้ร่วมการทดลองตอบผิดตามกลุ่มนัดแนะ แสดงว่า ผู้ร่วมการทดลองคล้อยตามคนส่วนใหญ่จะได้คะแนนพฤติกรรมการคล้อยตาม 1 คะแนน แต่ในข้อที่ผู้ร่วมการทดลองไม่ตอบผิดตามกลุ่มนัดแนะก็จะได้คะแนนพฤติกรรมการคล้อยตามเป็น 0 คะแนน เมื่อรวมคะแนนพฤติกรรมการคล้อยตามจากการอ่านเรื่องสั้นทั้ง 2 เรื่อง ความเป็นไปได้ของคะแนนอยู่ระหว่าง 0 ถึง 2

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วย การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) โดยมีความสำคัญและความยากของงานเป็นตัวแปรอิสระ และพฤติกรรมการคล้อยตามเป็นตัวแปรตาม โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ SPSS for Windows

ผลการวิจัย

1. เมื่องานมีความสำคัญมากงานยากทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามสูงกว่างานง่าย และเมื่องานมีความสำคัญน้อย งานยากและงานง่ายเกิดพฤติกรรมการคล้อยตามไม่แตกต่างกัน
2. งานยากทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามสูงกว่างานง่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงตัวแปรสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคล้อยตาม ผู้วิจัยจึงอยากเสนอให้มีการศึกษาถึงตัวแปรในสถานการณ์อื่นๆที่มีผลต่อการคล้อยตาม เช่น ความมั่นใจ ความเชื่อมั่นของผู้ร่วมการทดลองในการตัดสินใจ หรือความน่าเชื่อถือของกลุ่ม นัดแนะที่มีผลต่อการตัดสินใจของบุคคล และในสถานการณ์ที่บุคคลมีความรู้หรือมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้มาก่อนจะมีผลต่อการคล้อยตามเพียงใด เพื่อศึกษาดูว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสอดคล้อง กับตัวแปรความสำคัญและความยากของงาน เป็นการขยายผลการวิจัยต่อไปได้อีก